

Aan dr. R.A.H. Plasterk,
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum 10 februari 2017
Referentie febe/153458
Telefoon 030 236 3707
Pagina 1/2
Onderwerp Verbeteren toegankelijkheid stemmen voor mensen met beperking

Geachte heer Plasterk,

Wij vragen uw aandacht voor het volgende.

Het kunnen uitoefenen van het democratisch recht om te kunnen stemmen geldt ook voor mensen met een beperking. *Participatie in het politieke en openbare leven* is dan ook een apart artikel (nr. 29) in het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Hierin wordt o.a. bepaald, dat:

- stemprocedures, -faciliteiten en voorzieningen adequaat, toegankelijk en gemakkelijk te begrijpen en te gebruiken moeten zijn voor mensen met een beperking;
- aan mensen met een beperking op hun verzoek moet worden toegestaan zich bij het uitbrengen van hun stem door een persoon van hun eigen keuze te laten ondersteunen.

In de aanloop naar de eerste Nederlandse verkiezingen sinds de ratificatie van het VN-verdrag, de Tweede Kamerverkiezingen op 15 maart 2017, wordt echter duidelijk dat dit in Nederland nog niet is gerealiseerd. Hieronder leest u per onderdeel wat de huidige stand van zaken is, met daarbij onze voorstellen ter verbetering.

Verkiezingsprogramma's

Positief is dat een aantal politieke partijen hun verkiezingsprogramma toegankelijk hebben gemaakt voor mensen met een visuele of licht verstandelijke beperking. We zijn van mening dat alle verkiezingsprogramma's toegankelijk zouden moeten zijn voor mensen met een licht verstandelijke beperking.

Toegankelijkheid stembiljet en stempas

De huidige stembiljetten en stempassen zijn voor mensen met een licht verstandelijke beperking en voor laaggeletterden te ingewikkeld. Wij pleiten er daarom voor om ook stembiljetten en stempassen toegankelijker te maken voor deze groep. Dat kan door gebruikmaking van illustraties en eenvoudige korte teksten.

Toegankelijkheid stemlokalen

Bij de parlementaire behandeling van het VN-verdrag is wel wettelijk vastgelegd dat gemeenten ervoor moeten zorgen dat tenminste 25% van de stemlokalen zodanig ingericht moet zijn dat kiezers met een lichamelijke beperking hun stem zelfstandig kunnen uitbrengen. Wij gaan er vanuit dat alle gemeenten dit bij de komende verkiezingen zullen waarmaken.

Hulp bij het uitbrengen van de stem

In de Kieswet is geregeld dat een kiezer, die wegens zijn lichamelijke gesteldheid hulp behoeft, zich mag laten bijstaan bij het uitbrengen van de stem (dus hulp in het stemhokje). Een soortgelijke bepaling voor de kiezer met een verstandelijke beperking is nog steeds niet in de Kieswet opgenomen. Bij de parlementaire behandeling van het VN-verdrag is een voorstel (van D66 en SGP) om hulp door een lid van het stembureau ook mogelijk te maken voor mensen met een verstandelijke beperking of psychische stoornis die daar behoefte aan hebben helaas afgewezen.

Wij vinden – en hebben hier eerder ook al bij herhaling voor gepleit - dat ook voor mensen met een verstandelijke beperking ondersteuning in het stemhokje mogelijk moet zijn. Het gaat dan om mensen met een (licht) verstandelijke beperking die wel kunnen aangeven op wie zij willen stemmen (en dus hun wil kunnen bepalen), maar die in het stemhokje niet zelfstandig hun stem kunnen uitbrengen, omdat zij niet goed kunnen lezen of schrijven of ontregeld raken door alle indrukken en daardoor niet meer weten hoe ze moeten stemmen.

Om met hun beperking volwaardig te kunnen deelnemen aan het dagelijks leven, maken mensen met een licht verstandelijke beperking gebruik van ondersteuning door ouders, naasten of professionals. Voor zoiets belangrijks als het uitoefenen van het stemrecht in een democratie moet dan ook ondersteuning mogelijk zijn: door een ouder, een wettelijke vertegenwoordiger of de voorzitter of een lid van het stembureau.

Wij verzoeken u zo snel mogelijk de Kieswet te wijzigen zodat bij de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 hulp in het stemhokje mogelijk is voor cliënten met een verstandelijke beperking.

Wij gaan graag met u in gesprek over onze bovenstaande voorstellen.

Met vriendelijke groet,

Mirjam Sterk,
Directeur MEE NL

Frank Bluminck,
Directeur VGN

Ieder(in) steunt de ambitie om stemmen toegankelijk te maken voor alle mensen met een beperking of chronische ziekte.